

Jakubec, Ondřej

Lubomír Slavíček (1949) : galerijní expert a znalec sběratelství 16.–20. století

In: *Pod ochranou Kleiód : historické obory na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity*. Borovský, Tomáš (editor); Němec, Jiří (editor). Vydání první Brno: Masarykova univerzita, 2019, pp. 85-86

ISBN 978-80-210-9258-7; ISBN 978-80-210-9259-4 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/141061>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

a vyhraněně zakotvená osobnost (jak dokládají jeho nepřekonané *Školy dějin umění* a *Metody dějin umění*, 1996/2007, 2010).

Projevem jeho cesty k objasňování uměleckého díla minulosti patří především analýzy konkrétních staveb, u kterých zkoumá „sémantiku architektonické úlohy“. Vysvětluje přitom volbu uměleckých forem v souvislosti s proměnami jejich funkcí, respektive s proměňujícími se požadavky stavebníků, které reflektují jejich postavení, kulturní zakotvení, ale i charakter a možnosti architektů/umělců, stejně jako různých dalších aktérů, včetně reakcí recipientů (Valtice, Lednice, Rajhrad, Šternberk, Telč, Zelená hora u Žďáru, Litomyšl a další). Svůj dlouholetý zájem věnuje brněnskému prostředí, a to jak ve starším období (např. studie *František Antonín Grimm v Římě*, 2002; kapitoly v knize *Brněnské paláce*, 2005), tak i moderní doby (*Otto Eisler. Od racionálního purismu k internacionálnímu stylu*, 2003; *Brněnští němečtí architekti: 1910–1945*, 2012). V současnosti se významně podílí na několikavazkové syntéze *Dějin Brna* (s dominantním podílem zejména u sedmého svazku – *Uměleckohistorické památky, historické jádro*, 2015). Vedle této odborné publikační práce nepřestává být historikem umění, který si je vědom potřeby otevřeného prostředkování smyslu uměleckých děl veřejnosti, ať už formou popularizačních textů, přednášek či zájmu o současné umění.

Lubomír Slavíček (1949)

Galerijní expert a znalec sběratelství 16.–20. století

Předposlední v řadě dosavadních vedoucích semináře dějin umění byl a je jako brněnský rodák a absolvent zdejší univerzity pevně spojen s tradicí tohoto ústavu. Za studií dějin umění na brněnské filozofické fakultě (1967–1972) patřily mezi jeho učitele výjimečné osobnosti, jako zejména Albert Kutal, Václav Richter, Zdeněk Kudělka, Ivo Krsek, Miloš Stehlík, Jaroslav Sedlář či Bohdan Lacina. Již od doby své diplomové práce o moravsko-rakouském malíři Felixi Ivo Leicherovi (1972), kterou o rok později předložil jako práci rigorózní, zasvětil svou badatelskou dráhu středoevropskému malířství (zvláště pozdního) baroka.

Po skončení vysokoškolských studií pracoval nejprve ve sféře památkové péče (v Krajském středisku památkové péče a ochrany přírody v Brně), ovšem již v roce 1975 byl povolán jako odborný pracovník do Národní galerie v Praze, kde působil až do roku 1994 na různých pozicích: v letech 1975–1985 byl kurátorem Sbírký starého evropského umění, poté rok pracoval jako její vedoucí, mezi léty 1987 až 1991 zastával funkci náměstka ředitele pro odbornou činnost a nakonec se v dynamickém popřevratovém období 1991–1993 stal ředitelem této instituce. Poté znovu ještě rok působil ve Sbírce starého evropského umění. Od počátku své činnosti v Národní galerii se profiloval jako vyhraněná badatelská osobnost. V letech 1977–1978 tak jako stipendista Herderovy ceny (navržen A. Kutalem) studoval na vídeňské univerzitě a v roce 1986 předložil kandidátskou práci o flámských figurálních obrazech 17. století ve sbírkách pražské Národní galerie.

V roce 1994 ukončil Lubomír Slavíček své dlouholeté působení v Národní galerii a odešel zpět do Brna, kde působil na filozofické fakultě jako odborný asistent a následně se zde habilitoval prací o holandské a flámské malbě v nostických sbírkách. V roce 2001 byl jmenován profesorem

a současně vystřídal na celé desetiletí (do roku 2011) Jiřího Kroupu na pozici vedoucího semináře dějin umění. Během jeho působení se mu podařilo stabilizovat studijní (bakalářské a magisterské) programy v rámci nově uplatňované boloňské reformy a také otevřel dveře mladší generaci zdejších studentů (Pavel Suchánek, Michaela Šeferisová Loudová, Radka Nokkala Miltová, ale z mimobrněnských absolventů též Ivan Foletti či Ondřej Jakubec). Tím se mu společně s Jiřím Kroupou podařilo personálně stabilizovat brněnský seminář a vytvořit dobré předpoklady pro působení nástupnické generace.

Lubomír Slavíček se již od své první publikace, katalogu obrazárny jaroměřického zámku (1978, společně s Ivo Krskem a Antonínem Jirkou), profiloval jako specialista na barokní malířství a kresbu s vysokou úrovní znalecké akribie, kterou rozvíjel v řadě dalších studií. Ty se soustřeďovaly zejména na moravské a rakouské malířství a výtvarnou kulturu 18. století, ke kterým přinášel jak analytické sondy, tak četná materiálová zjištění. Znalecký cit (J. Kroupa mluví o klasickém „galerijním znalectví“) tedy primárně určuje Slavíčkovu osobitou badatelskou polohu, kterou formovalo nejen brněnské studium u Ivo Krska, ale i kontakty s Jaromírem Šípem (jehož byl v Národní galerii v Praze nástupcem) a s dalšími osobnostmi, jakými byl například Lubor Machytka či Pavel Preiss.

S posledně jmenovaným sdílí Lubomír Slavíček koncentrované zaujetí problematikou sběratelství a mecenátu, pokrývající přitom široké období od 17. do 20. století, jemuž věnoval nejen nepřehledné množství analytických textů, ale i syntetickou monografii „*Sobě, umění, přátelům*“. *Kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650–1939* (2007). Toto badatelské téma propojuje znalecký přístup a stylově-kritickou linii myšlení s dalšími, pro brněnskou školu tak příznačnými akcenty – s pevným historickým zakotvením studované látky, archivním průzkumem a kulturně-historickým kontextualismem. V tomto svém systematickém zaujetí dějinami sběratelství se přitom L. Slavíček profiluje jako jeden z mála badatelů v rámci domácí historiografie.

Osobní charakteristika a zkušenost z galerijního prostředí definují Lubomíra Slavíčka jako velmi aktivistického badatele, který překračuje hranice své specializace a podílí se na vnitřním utváření celé disciplíny dějin umění a také na jejím veřejném obrazu. Intenzivní organizační zkušenost v galerijním provozu formovala nejen jeho vyvážené propojení akademické a praktické práce, ale také stojí v pozadí jeho dalšího aktivního působení uvnitř i vně disciplíny dějin umění. Vedle své odborné práce totiž Lubomír Slavíček byl a je činný v nepřehledném množství domácích a zahraničních grémií, institucionálních, výstavních, ale i resortních. Od počátku devadesátých let 20. století se profiloval jako jedna z vůdčích organizačních osobností dějin umění a hrál zásadní roli v řadě oborových institucí (redakční rada časopisu *Umění*, člen a předseda Uměleckohistorické společnosti, jako člen přípravného výboru stál u prvních čtyř domácích kongresů dějin umění: 2003, 2006, 2009, 2012). Toto organizační nadání a společenskou angažovanost dokázal v roli vedoucího semináře dějin umění výborně zúročit. Jeden detail může přitom být symptomatický – jeho zásluhou se v roce 2009 ústavní časopis proměnil z unifikované podoby v rámci řady *Sborníku prací Filozofické fakulty brněnské univerzity* v moderní uměleckohistorické periodikum *Opuscula historiae artium*, na jehož podobě se jako předseda redakční rady stále podílí. Jeho působení při semináři dějin umění tak naštěstí stále trvá.